Republikens Presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster

Om ett internationellt fördrag som Finland ingår innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt självstyrelselagen för Åland (1144/91) faller inom landskapets behörighet, skall lagtinget enligt 59 § 2 mom., för att bestämmelsen skall bli gällande i landskapet, ge sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft.

Den ovan nämnda konventionen gäller bl.a. socialvård och hälsovård. Lagtinget har enligt 18 § 12 och 13 punkten självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet på dessa områden. Riksdagen har den 19 juni 1995 antagit lagförslaget i oförändrad form. Enligt artikel 14.2 i konventionen träder konventionen i kraft för Ålands del den första dagen i den månad som infaller två hela kalendermånader efter den dag då Finlands regering har meddelat det danska utrikesministeriet att Ålands lagting har meddelat att konventionen skall gälla för Åland.

Med bifogande av regeringens proposition i saken, som även innehåller konventionstexten, föreslås

att Ålands lagting ger sitt bifall till att lagen träder i kraft i landskapet Åland till de delar den ovan nämnda konventionen faller inom landskapets behörighet.

Helsingfors den 30 juni 1995

Republikens President

Martti Ahtisaari

Sauli Niinistö

Justitieminister Sauli Niinistö

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster som ingicks mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige i juni 1994. Avsikten med konventionen är att garantera likställdhet för nordiska medborgare vid tillämpningen av de olika nordiska ländernas lagstiftning om socialt bistånd och sociala tjänster. I konventionen regleras dessutom samarbetet mellan de nordiska myndigheterna liksom även samordningen av förmåner och kostnader vid flyttning mellan de nordiska länderna.

Konventionen träder i kraft den första dagen i den månad som följer två kalendermånader efter den dag då samtliga fördragsslutande stater har meddelat det danska utrikesministeriet att de har godkänt konventionen.

I propositionen ingår ett lagförslag om godkännande av de konventionsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som konventionen.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

För närvarande finns det inget särskilt avtal i kraft mellan de nordiska länderna som skulle avse samordning av förmånerna inom ramen för socialt bistånd och sociala tjänster. Den nordiska konventionen från år 1981 om social trygghet (FördrS 81/81) omfattade även s.k. bidragsförskott, socialt bistånd och sociala tjänster. Konventionen upphörde att gälla då avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) trädde i kraft den 1 januari 1994. Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpning av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen och den kompletterande nordiska konventionen av den 15 juni 1992 om social trygghet (FördrS 105—106/93), som ersatte 1981 års konvention, omfattar inte socialt bistånd. Enligt artikel 30 i 1992 års konvention om social trygghet skall bestämmelserna om social omvårdnad och bidragsförskott i 1981 års konvention fortsätta att gälla.

Från och med 1995 är tre nordiska länder, det vill säga Finland och Sverige förutom Danmark, medlemmar av Europeiska unionen. Den nya situationen förändrar likväl inte situationen såsom den beskrivits ovan.

2. Propositionens mål och centrala förslag

Syftet med konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster är att förbättra rättsställningen och likställdheten på området för socialt bistånd och sociala tjänster för dem som är bosatta i de nordiska länderna. I konventionen har intagits bestämmelser som redan länge

diskuterats antingen mellan samtliga nordiska länder eller mellan Finland och Sverige. Som ett exempel kan nämnas bestämmelsen som utvidgar konventionen av den 17 juni 1981 om nordiska medborgares rätt att använda sitt eget språk i annat nordiskt land (FördrS 11/87, i det följande nordiska språkkonventionen) samt bestämmelsen om flyttning för personer som behöver långvarig behandling eller vård, patientöverföring.

Bestämmelserna om socialt bistånd och bidragsförskott i 1981 års konvention har intagits i föreliggande konvention om socialt bistånd och sociala tjänster i en något ändrad form. Det gäller bestämmelserna om likställdhet för nordiska medborgare (artikel 4), om skydd mot hemsändning (artikel 7) och om bidragsförskott (artikel 11). I förhållande till de garantier som lämnas i den nordiska språkkonventionen utsträcker denna konvention de nordiska medborgarnas rätt att använda deras eget språk vid kontakt med social- och hälsovårdsmyndigheter (artikel 5) . I konventionen regleras även samarbetet mellan olika nordiska myndigheter och koordineringen av lagstiftningen i fråga om vistelse och flyttning mellan de nordiska länderna.

3. Konventionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

Konventionsbestämmelserna medför inga betydande ekonomiska verkningar, men i artikel 9 ges lokala myndigheter en möjlighet att komma överens om kostnadsarrangemang i samband med patientöverföringar. Genom konventionen kan avvikelser göras från den kostnadsfördelning som gäller enligt nationell lagstiftning och 1992 års nordiska konvention om social trygghet. Ett arrangemang som på sätt och vis varit förebild för det i konventionens artikel 9 föreslagna systemet har varit i bruk mellan Sverige och Finland från och med år 1991. Vårdkostnaderna för kommuner och de nordiska självstyrelseområdenas landsting har efter en övergångsperiod om sex månader delats mellan länderna och ersatts av statliga medel. Hittills har 21 patientöverföringar varit aktuella, av dessa har tio ägt rum. I tre fall har patienten avlidit kort efter flyttningen. Kostnaderna utgör i genomsnitt 200 000 mk per patient och år, dvs. ca 1,4 milj. mk för dem som vårdas för närvarande. Någon kraftig ökning av antalet patientöverföringar är knappast sannolik efter det att konventionen har trätt i kraft.

4. Beredningen av konventionen

I oktober 1991 tillsattes en samnordisk arbetsgrupp för att bereda konventionen. Ett förslag från Nordiska ministerrådet lades fram i Nordiska rådet och antogs i mars 1994. Konventionen undertecknades den 14 juni 1994. Regeringens proposition har sänts för utlåtande till Finlands kommunförbund och Folkpensionsanstalten.

5. Samband med internationella fördrag och åtaganden

Till följd av EES-avtalet och sedermera EU-medlemskapet tillämpas i Finland rådets förordning (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen. Förordningen gäller endast arbetstagare som är medborgare i ett medlemsland och deras familjemedlemmar. Enligt artikel 7.2 i förordningen skall en arbetstagare och dennes familjemedlemmar åtnjuta samma sociala förmåner som de som gäller för arbetstagare som är medborgare i den berörda staten. Denna bestämmelse om likställdhet omfattar också alla förmåner som räknas till socialt bistånd och sociala tjänster.

Studerande, pensionärer och andra personer som inte är yrkesverksamma omfattas av direktiven om rätt till bosättning (EEG) 90/364, 90/365 och 90/366, vilka inte ger rätt till likställdhet på området för socialt bistånd och sociala tjänster. I dem föreskrivs tvärtom att en förutsättning för rätt till bosättning är att personen i fråga inte ligger det sociala trygghetssystemet till last i bosättningslandet.

De ovan avsedda reglerna har ett mera begränsat omfång i fråga om personkrets och tillämpning än den föreslagna nordiska konventionen.

I artikel 13.1 i Europarådets sociala stadga, vilken trädde i kraft i Finland 29.5.1991 (FördrS 43—44/91), utfäster sig de fördragsslutande staterna att tillse att var och en som saknar tillräckliga medel bereds tillräcklig hjälp samt, vid sjukdom, den vård sjukdomstillståndet kräver. De fördragsslutande staterna för-

binder sig att vid tillämpningen av dessa bestämmelser inte göra någon åtskillnad mellan sina egna medborgare och de andra fördragsslutande staternas medborgare, som lagligen uppehåller sig på deras territorier. Det anses att bestämmelsen ger dem som omfattas av stadgan en s.k. subjektiv rätt till framför allt utkomststöd eller motsvarande förmån.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionens innehåll

Artikel 1. Definitioner. Denna artikel innehåller de centrala definitionerna. I Danmark, Island och Norge är det flera ministerier som ansvarar för den lagstiftning som hör till konventionens tillämpningsområde, men endast ett ministerium har utsetts som behörig myndighet i varje land. Behörig myndighet i Finland är social- och hälsovårdsministeriet.

Som en i artikeln avsedd institution uppfattas endast sådan myndighet eller inrättning vars förmåner omfattas av det offentliga trygghetssystemet. Är det fråga om köpta tjänster, kan producenten tillhöra den privata sektorn.

Artikel 2. Tillämpningsområde. Tillämpningsområdet omfattar först och främst lagstiftningen i de nordiska länderna om socialt bistånd och sociala tjänster. Denna lagstiftning faller utanför tillämpningsområdet för såväl förordningen 1408/71 som 1992 års nordiska konventionen om social trygghet.

Dessutom skall konventionen tillämpas på andra sociala förmåner som inte omfattas av förordningen 1408/71 och 1992 års nordiska konvention om social trygghet. I Finland är dessa förmåner underhållsstöd, stöd för hemvård av barn och moderskapsunderstöd.

Hälsovårdslagstiftningen omfattas av tillämpningsområdet för förordningen 1408/71 och den nordiska konventionen om social trygghet. Dessutom skall artiklarna 5 och 9 i den nordiska konventionen om socialt bistånd tillämpas på lagstiftningen om hälso- och sjukvård. Dessa bestämmelser gäller användningen av nordiska språk och överflyttning av personer som behöver långvarig behandling eller vård.

Varje nordiskt land skall årligen till danska utrikesministeriet inge en förteckning över den lagstiftning som omfattas av konventionen. Förteckningen är riktgivande, vilket betyder att konventionen kan omfatta också sådan lagstiftning som inte har upptagits i förteckningen.

Artikel 3. Personkrets. Konventionen tillämpas på nordiska medborgare oberoende av bosättningsland och dessutom på medborgare i tredje land, vilka är "lagligen bosatta" i ett nordiskt land. Med uttrycket "lagligen bosatta" avses bosättningsrätt enligt utlänningslagstiftningen i de fördragsslutande staterna och i allmänhet anteckning i den fördragsslutande statens befolkningsregister. Bestämmelserna i artiklarna 4, 5 och 7 tillämpas endast på nordiska medborgare. Det finns inga särskilda bestämmelser för flyktingar och statslösa, eftersom dessa är lagligen bosatta i något nordiskt land. Konventionen gäller inte asylsökande.

Artikel 4. Likställdhet för nordiska medborgare. Vid tillämpningen av den lagstiftning som omfattas av konventionen likställs medborgare i ett annat nordiskt land vilka lagligen vistas eller är lagligen bosatta i landet med landets egna medborgare. Arbetstagare och deras familjemedlemmar har redan garanterats samma rättigheter genom bestämmelserna i EES-avtalet.

Artikel 5. Användning av nordiska språk. Den nordiska språkkonventionen tillämpas också inom social-och hälsovården. I artikel 5 i konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster finns mera långtgående bestämmelser än i språkkonventionen, vilka gäller bl.a. tjänster inom hälso- och sjukvården. Enligt artikel 7 i språkkonventionen begränsar konventionen inte två eller flera fördragsslutande staters rätt att, om det behövs, ingå överenskommelser som innehåller mera långtgående förpliktelser.

Enligt artikel 2 i språkkonventionen skall de fördragsslutande staternas myndigheter verka för att en medborgare i en fördragsslutande stat skall kunna använda sitt eget språk t.ex. vid kontakt med en annan fördragsslutande stats social- och hälsovårdsmyndigheter. Dessa

skall såvitt möjligt sörja för att personen i fråga får den tolk- och översättningshjälp han eller hon behöver. Enligt artikel 5 stycke 1 i konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster har en nordisk medborgare vid skriftlig kontakt med myndigheter i ärenden rörande socialt bistånd eller sociala tjänster alltid rätt att använda sitt eget språk. Det åligger myndigheten att se till att erforderlig tolk- och översättningshjälp finns.

Enligt artikel 5 stycke 2 skall en inrättning i de fall där språket har stor betydelse för att syftet med socialt bistånd och sociala tjänster skall uppnås, såvitt möjligt, använda ett språk som personen i fråga förstår. Här avses ett nordiskt språk. I den nordiska språkkonventionen finns ingen motsvarande bestämmelse om det språk som myndigheter och inrättningar använder.

Artikel 6. Socialt bistånd och sociala tjänster vid tillfällig vistelse i ett annat nordiskt land. Artikeln innehåller på nordisk nivå en principbestämmelse om rätten för dem som lagligen vistas i ett land att erhålla socialt bistånd och sociala tjänster. Hjälpen skall svara mot behovet och lämnas enligt vistelselandets lagstiftning. Dess omfattning påverkas av vistelsens längd och omständigheterna i övrigt. I den finska socialvårdslagen (719/82) finns redan ett motsvarande stadgande.

Artikel 7. Skydd mot hemsändning. Fri rörlighet för personer råder mellan de nordiska länderna, dvs. ländernas medborgare får flytta från ett land till ett annat och bosätta sig utan pass eller uppehållstillstånd. I artikel 7 i konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster har i något strängare form medtagits bestämmelsen i artikel 32 i 1981 års överenskommelse om social trygghet. Enligt förslaget är hemsändning, dvs. utvisning, förbjuden när personen i fråga bott tre år i landet. I artikel 32 i 1981 års överenskommelse är denna tidsperiod fem år.

Bestämmelsen ger ingen självständig rätt till utvisning och den kan tillämpas endast om personen i fråga inte har bosättningsrätt enligt EES-avtalet och om den nationella lagstiftningen ger rätt till utvisning av personer som är i behov av socialt bistånd eller utkomststöd. Lagstiftningen i de olika nordiska länderna varierar på denna punkt. I Finland kan en utlänning, om han eller hon inte är en arbetssökande EES-medborgare, utvisas enligt 40 § utlänningslagen (378/91) bl.a. "om han under en kort vistelse i Finland har gjort sig oförmögen att ta hand om sig själv". I praktiken torde stadgandet inte tillämpas på nordiska medborgare ens i det fall att de inte söker arbete.

Artikel 8. Samarbete om resa till ett annat nordiskt land. I bestämmelsen åläggs myndigheterna att samarbeta i sådana situationer där en person som flyttar från ett land till ett annat behöver hjälp. Det kan t.ex. vara fråga om utvisning eller ett barn som klient. Meningen är att förhindra situationer där en person får en biljett endast till gränsen eller hemlandets färjhamn.

Artikel 9. Flyttning till ett annat nordiskt land för personer som behöver långvarig behandling eller vård. Den fria rörligheten i Norden för nordiska medborgare gäller självfallet såväl friska som sjuka. Enligt 3 § lagen om hemkommun (201/94) ändras en persons hemkommun inte, om personen i fråga bor i en annan kommun huvudsakligen på grund av "vård eller omsorg vid en verksamhetsenhet inom social- eller hälsovården eller annars under motsvarande förhållanden". Stadgandet är tillämpligt även på flyttningar mellan de nordiska länderna. En kommun har sålunda ingen skyldighet att varaktigt ta emot en sådan patient. De regler och bestämmelser om sjukvård under tillfällig vistelse, om ersättning för extra kostnader vid hemresa och om ersättningssystemet mellan länderna, som gäller i förordningen 1408/71 och 1992 års nordiska konvention om social trygghet, gäller endast sjukvård och situationer där vårdbehovet antingen inte har kunnat förutses eller inte är fortgående och långvarigt.

Den föreslagna bestämmelsen i artikel 9 i konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster gäller vård och omvårdnad inom såväl sjukvården som den sociala omsorgen, t.ex. i åldringshem. Meningen är att bestämmelsen skall tillämpas på situationer där en person på grund av behovet av permanent behandling eller vård inte kan flytta på normalt sätt även om han eller hon skulle önska detta. En flyttning skall alltid grunda sig på frivillighet och personens egna önskemål. Om en person inte själv kan uttrycka sin vilja försöker man utreda den i enlighet med principerna i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/92). Enbart de anhörigas önskemål om en flyttning är inte tillräckligt. Flyttningen skall grundas på att den får en klart positiv inverkan på vården eller rehabiliteringen och den skall

leda till att personens livssituation förbättras. Orsaken till flyttningen är att personen i fråga har en särskild anknytning till inflyttningslandet. Behovet av vård berättigar inte i och för sig till en tillämpning av bestämmelsen.

Kommunerna i in- och utflyttningsländerna eller motsvarande regionala eller lokala myndigheter skall i samråd medverka till flyttningen, om den förbättrar personens livssituation. Det kan t.ex. vara fråga om en från Finland till Sverige inflyttad person som har glömt det inlärda svenska språket då han eller hon blivit äldre och som önskar återvända till sitt gamla hemland.

Ansvariga myndigheterna i in- och utflyttningsländerna kan besluta om fördelning av kostnaderna för flyttning och vård.

Vid arrangemang mellan Finland och Sverige betalar kommunen eller landstinget i utflyttningslandet kostnaderna för flyttningen och vårdkostnaderna under de sex första månaderna. Därefter delas vårdkostnaderna mellan staterna.

Artikel 10. Färdtjänst. I alla nordiska länder tillämpas olika stadganden om färdtjänst för åldringar och handikappade. Därför har det inte varit möjligt att på ett bindande sätt bestämma om samordning av systemen för färdtjänster mellan länderna t.ex. så att rätten till färdtjänst i ett land skulle medföra samma rätt i ett annat land. I artikel 10 i konventionen åläggs däremot kommunerna i gränsområdena att samarbeta för att göra det möjligt för handikappade och äldre personer att resa till en grannkommun i det andra landet på samma sätt som till en grannkommun innanför det egna landets gränser.

Artikel 11. Bidragsförskott. I stycke 1 i bestämmelsen slopas eventuella väntetider för utlänningar. För nordiska medborgare slopas väntetiderna redan i och med likställdhetsbestämmelsen i artikel 4 i konventionen. Bestämmelserna i styckena 2 och 3 i artikel 11 motsvarar bestämmelserna i den gällande artikel 31 i 1981 års konvention om social trygghet, med undantag av vissa justeringar av språklig karaktär. I förordningen 1408/71 finns inga bestämmelser om bidragsförskott. Indrivningen av underhållsbidrag av underhållsskyldiga regleras i den nordiska konventionen av den 23 mars 1962 (FördrS 8/63).

Artiklarna 12—17. Övriga bestämmelser. I stycke 2 i artikel 13 konstateras att vid samarbete i ärenden som rör barn skall särskild uppmärksamhet ägnas åt barnets behov och önskemål samt åt barnets möjligheter till kontakt med för barnet viktiga personer. Bestämmelsen överensstämmer med principerna i FN-konventionen av den 20 mars 1989 om barnets rättigheter (FördrS 59—60/91).

När konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster träder i kraft upphör sista meningen i artikel 30 i den nordiska konventionen av den 15 juni 1992 om social trygghet att gälla. Meningen gäller giltighetstiden för bestämmelserna om socialt bistånd och bidragsförskott i 1981 års konvention om social trygghet.

2. Ikraftträdande

Konventionen träder i kraft den första dagen i den månad som infaller två hela kalendermånader efter den dag då samtliga parter har meddelat det danska utrikesministeriet att de har godkänt konventionen.

Enligt artikel 14 stycke 2 i konventionen träder konventionen i kraft på Åland sedan Ålands lagting har godkänt den och underrättat Finlands regering därom, vilket skall meddelas det danska utrikesministeriet av Finlands regering.

3. Behovet av riksdagens samtycke

Bestämmelserna i artikel 5 i konventionen ställer mera långtgående krav på myndigheterna än den gällande språklagstiftningen. Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till lagstiftningens område behövs riksdagens samtycke till dessa delar.

Med stöd av det ovan anförda och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås,

> *att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den i Arendal den 14 juni 1994 ingångna nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster.*

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till lagstiftningens område, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Bestämmelserna i den i Arendal den 14 juni 1994 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige ingångna nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster är, för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har överenskommits.

2 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

3 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

Helsingfors den 1995

Republikens President

Utrikesminister

NORDISK KONVENTION OM SOCIALT BISTÅND OCH SOCIALA TJÄNSTER

Regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige,

som konstaterar att den nordiska konventionen den 15 juni 1992 om social trygghet endast omfattar socialförsäkringsförmåner, till skillnad från den tidigare nordiska konventionen om social trygghet som också omfattade social omvårdnad,

som finner att, utöver den rätt till sociala förmåner som följer av avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, det fortsatt finns behov av särskilda nordiska regler om socialt bistånd och sociala tjänster,

som finner att den rätt att använda sitt eget språk i ett annat nordiskt land som gäller enligt den nordiska språkkonventionen den 17 juni 1981 i vissa hänseenden bör utvidgas inom social- och hälsovårdsområdet,

har kommit överens om att sluta en nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster av följande lydelse:

Avdelning I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Definitioner

I denna konvention avses med uttrycken

a) "nordiskt land" vart och ett av de fördragsslutande länderna,

b) "nordisk medborgare" medborgare i ett nordiskt land,

c) "behörig myndighet" i Danmark Socialministern, i Finland Social- och hälsovårdsministeriet, i Island Socialministeriet, i Norge Socialdepartementet, i Sverige Regeringen (Socialdepartementet), eller den myndighet som dessa myndigheter förordnar,

d) "inrättning" central, regional eller lokal myndighet eller institution som tillhandahåller en förmån.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna konvention är tillämplig på all i de nordiska länderna vid varje tillfälle gällande lagstiftning rörande följande sociala förmåner:

a) socialt bistånd och sociala tjänster,

b) andra sociala förmåner som inte omfattas av reglerna i den nordiska konventionen den 15 juni 1992 om social trygghet.

2. Artiklarna 5 och 9 skall även tillämpas på lagstiftningen om hälso- och sjukvård.

3. Vid godkännandet av denna konvention skall varje nordiskt land ge in en förteckning över den lagstiftning som omfattas av konventionen. Därefter skall varje land årligen före februari månads utgång till det danska utrikesministeriet anmäla de ändringar i förteckningen som föranleds av lagstiftning som antagits under föregående kalenderår.

Artikel 3

Personkrets

Om inte något annat följer av de särskilda artiklarna är denna konvention tillämplig på

a) nordiska medborgare,

b) andra personer som är lagligen bosatta i ett nordiskt land.

Artikel 4

Likställdhet för nordiska medborgare

Vid tillämpningen av ett nordiskt lands lagstiftning som omfattas av denna konvention likställs medborgare i ett annat nordiskt som

lagligen vistas tillfälligt eller är lagligen bosatta i landet med landets egna medborgare.

Avdelning II
Särskilda bestämmelser

Artikel 5

Användning av nordiska språk

1. En medborgare i ett nordiskt land har vid skriftlig kontakt med en myndighet i ett annat nordiskt land i ärenden rörande socialt bistånd eller sociala tjänster rätt att använda danska, finska, isländska, norska eller svenska. I sådana fall skall myndigheten svara för att medborgaren, om det behövs, får erforderlig tolk- och översättningshjälp till dessa språk.

2. I de fall där språket har stor betydelse för att syftet med socialt bistånd och sociala tjänster skall uppnås skall inrättningen, såvitt möjligt, använda ett språk som personen i fråga förstår.

3. Bestämmelserna i första och andra stycket gäller även i fråga om behandling och tjänster inom hälso- och sjukvården.

4. I övrigt gäller bestämmelserna i den nordiska språkkonventionen den 17 juni 1981.

Artikel 6

Socialt bistånd och sociala tjänster vid tillfällig vistelse i ett annat nordiskt land

En person som omfattas av denna konvention och som under en laglig tillfällig vistelse i ett nordiskt land behöver omedelbart socialt bistånd och sociala tjänster skall från vistelselandet få sådant bistånd som enligt landets lagstiftning svarar mot hjälpbehovet.

Artikel 7

Skydd mot hemsändning

En nordisk medborgare kan inte hemsändas på grund av sitt behov av socialt bistånd om hans familjeförhållanden, anknytning till bosättningslandet eller omständigheterna i övrigt talar för att han bör stanna där och under alla omständigheter inte om medborgaren under de sista tre åren varit lagligen bosatt i landet.

Artikel 8

Samarbete om resa till ett annat nordiskt land

När det för en myndighet i ett nordiskt land blir fråga om att en person som omfattas av denna konvention skall mottas i ett annat nordiskt land skall denna myndighet, när så behövs, i erforderlig utsträckning tillrättalägga resan i samarbete med den ansvariga inrättningen i det andra nordiska landet.

Artikel 9

Flyttning till ett annat nordiskt land för personer som behöver långvarig behandling eller vård

1. När en person som omfattas av denna konvention och som behöver långvarig behandling eller vård önskar flytta från ett nordiskt land till ett annat nordiskt land till vilket personen har en särskild anknytning, skall de ansvariga myndigheterna i de båda länderna söka medverka till en sådan flyttning om denna kommer att förbättra personens livssituation.

2. De ansvariga myndigheterna i in- och utflyttningsländerna kan som ett led i en överenskommelse om en flyttning fatta beslut om fördelning av kostnaderna för behandling eller vård mellan myndigheterna i de båda länderna.

3. I den mån en överenskommelse enligt andra stycket omfattar fördelning av kostnader för förmåner vid sjukdom skall en sådan överenskommelse anses vara en sådan överenskommelse som avses i artikel 23 första stycket i den nordiska konventionen den 15 juni 1992 om social trygghet.

Artikel 10

Färdtjänst

Kommunerna i gränsområdena mellan de nordiska länderna skall samarbeta för att genom sina system för färdtjänst göra det möjligt för handikappade och äldre personer att resa till en grannkommun i det andra landet på samma sätt som till en grannkommun innanför det egna landets granser.

Artikel 11

Bidragsförskott

1. En person som omfattas av denna konvention och som flyttar från ett nordiskt land till ett annat nordiskt land har rätt till bidragsförskott från det sistnämnda landet på samma villkor som detta lands egna medborgare från den tidpunkt personen bosätter sig i landet.

2. En handling om rätt till underhållsbidrag,

som upprättats i ett nordiskt land, skall anses utgöra giltigt underlag för bidragsförskott även i ett annat nordiskt land. Utgör handlingen inte ett beslut av en domstol eller en annan offentlig myndighet, skall handlingen vara försedd med bevis att den kan ligga till grund för indrivning hos den bidragsskyldige i det land där den har upprättats.

3. Bidragsförskott får innehållas i den mån bidragsförskott har utgått från ett annat nordiskt land för samma tid.

Avdelning III

Övriga bestämmelser

Artikel 12

Tillämpningsbestämmelser

De behöriga myndigheterna skall i samarbete utfärda de bestämmelser som behövs för att säkerställa en enhetlig nordisk tillämpning av denna konvention.

Artikel 13

Samarbete mellan myndigheter och inrättningar

1. Myndigheter och inrättningar skall i erforderlig utsträckning bistå varandra vid tillämpningen av dennna konvention, inbegripet då sociala tjänster lämnas i gränsområdena mellan de nordiska länderna. I varje nordiskt land skall det finnas ett förbindelseorgan som utses av den behöriga myndigheten.

2. Vid samarbete i ärenden som rör barn skall särskild uppmärksamhet ägnas åt barnets behov, barnets möjligheter till kontakt med de personer som är av särskild betydelse för barnet och barnets egna önskemål.

Artikel 14

Ikraftträdande

1. Denna konvention träder i kraft den första dagen i den månad som infaller två hela kalendermånader efter den dag då samtliga parter har meddelat det danska utrikesministeriet att de har godkänt konventionen.

2. För Föröarnas, Grönlands och Ålands del träder denna konvention i kraft den första dagen i den månad som infaller två hela kalendermånader efter den dag då Danmarks respektive Finlands regering har meddelat det danska utrikesministeriet att Färöarnas landsstyrelse och Grönlands landsstyrelse respektive Ålands lagting har meddelat att konventionen skall gälla för Färöarna och Grönland respektive Åland.

3. Det danska utrikesministeriet skall underrätta de övriga parterna och Nordiska ministerrådets sekretariat om motttagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för konventionens ikraftträdande.

Artikel 15

Uppsägning

1. En part kan säga upp denna konvention genom skriftligt meddelande om detta till det danska utrikesministeriet som skall underrätta de övriga parterna härom och om meddelandets innehåll.

2. En uppsägning gäller endast den uppsägande parten och får verkan sex månader från den dag det danska utrikesministeriet mottog meddelandet om uppsägningen.

Artikel 16

Upphävande av bestämmelse i konventionen om social trygghet

När denna konvention träder i kraft upphör sista meningen i artikel 30 i den nordiska konventionen den 15 juni 1992 om social trygghet att gälla.

Artikel 17

Deponering av originaltexten

Originaltexten till denna konvention skall deponeras hos det danska utrikesministeriet som skall tillställa de övriga parterna bestyrkta kopior av texten.

Till bekräftelse härav har de befullmäktigade ombuden undertecknat denna konvention.

Utfärdad i Arendal den 14 juni 1994 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska, vilka texter alla äar samma giltighet.